

УДК 811.161.2'276

„МИ ВСІ СЬОГОДНІ „УЛЬТРАС”: ЯК НАВЧАТИ РОЗУМІННЯ ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ТЕКСТУ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ЧУЖОЇ

Ірина Процик

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
кафедра українського прикладного мовознавства,
вул. Університетська, 1, кімн. 233, 79001 Львів, Україна
тел.: 032 239 43 55
ел. пошта: iprotskyk@yahoo.com*

На матеріалі публіцистичної статті, що стосується останніх політичних подій в Україні, показано, як на заняттях з української мови як чужої навчають глобального розуміння тексту. На прикладах продемонстровано, як можна спрогнозувати ймовірні труднощі в розумінні запропонованого тексту й опрацювати зі студентами важкі випадки ще перед ознайомленням із самим текстом. Показано, як варто семантизувати невідомі чужоземцям лексеми, зокрема слова із соціолекту футбольних фанатів, що трапляються в публіцистичному тексті.

Ключові слова: навчання української мови як чужої, публіцистичний текст, стратегії читання, глобальне розуміння тексту, лексика соціолекту футбольних фанатів, семантизація лексики.

Невід’ємним елементом навчання української мови як чужої є використання на заняттях текстів різних функціональних стилів. Особлива увага до публіцистики, адже тексти із засобів масової інформації дають змогу не тільки ознайомитись з останніми подіями, тобто розвивають пізнавальну активність чужоземців, сприяють збагаченню країнознавчою інформацією про країну та націю, мову якої вони вивчають, а й дають великий простір викладачеві для створення цілої низки завдань для опрацювання різних аспектів мови та закріплення цих знань у всіх видах мовленнєвої діяльності.

Однією із необхідних навичок для чужоземців є вміння читати написані тексти і розуміти їх, адже всі ми живемо в інформаційному суспільстві і пристосуватися до надзвичайної динаміки сучасного життя може лише той, хто вміє використовувати різні джерела інформації, аналізуючи її. Більшість відомостей із величезного потоку інформації, в якому постійно перебуваємо, отримуємо в друкованому чи написаному вигляді. Здатність розуміти написаний текст чужою мовою є дуже важливим елементом у процесі навчання мови як чужої, бо з такого типу текстами чужоземці стикаються щодня. Уміння розуміти тексти, що їх читають чужоземці, потребує навчання, як і опанування основних видів мовленнєвої діяльності, бо замало лише вміти читати, щоб зрозуміти прочитане. Адже, читаючи, вчимося, отримуємо інформацію, пізнаємо світ. Читання розширює світогляд і збагачує словниковий запас того, хто вчиться. Лінгводидакти однозгідні, що „найбільше вчимося, коли слухаємо і читаємо” [28: 188].

Для навчальних цілей на заняттях із мови як чужої найліпше використовувати оригінальні тексти, тобто написані для носіїв мови, а не створені спеціально для чужоземців. Варто пам’ятати, що добір відповідних текстів потребує зусиль з боку викладача: необхідно присвятити чимало часу для того, аби знайти потрібний текст, ознайомитись із ним, приготувати необхідні пояснення та вправи.

Нерідко виникає необхідність пристосувати текст до рівня знань чужоземців. Це, насамперед, скорочення матеріалу, спрощення синтаксичних конструкцій чи заміна важких слів частіше вживаними синонімами. Треба також стежити за тим, щоб лексика та граматичні конструкції, які є в тексті, не перешкоджали розумінню змісту прочитаного.

Як правило, навчання читання з розумінням тексту доповнюють тренуванням додаткових навичок, наприклад, поповнювати словниковий запас, вивчати певні синтаксичні конструкції чи компонувати текст.

У методиці навчання чужих мов серед написаних текстів, які використовують для навчання, вирізняють: оригінальні публіцистичні тексти, оригінальні офіційно-ділові тексти (ділові папери), оригінальні художні тексти, адаптовані тексти, створені тексти (для опрацювання певних мовних явищ; як правило, творцями цих текстів є автори підручників для чужоземців).

У цій статті буде зосереджено увагу на використанні під час занять із чужоземцями оригінальних публіцистичних текстів.

Для навчання читання публіцистичних текстів та розуміння їх використовують тексти із засобів масової інформації, насамперед матеріали зі щоденних газет, тижневиків, інтернет-видань тощо, в яких подано найсвіжішу інформацію. Публіцистичні тексти часто додатково залучають для ілюстрації вживання певних висловлювань, як джерело збагачення лексику певної тематики або активізації словникового запасу, як зразок того чи іншого жанру або ж як вихідний пункт для проведення дискусії, висловлення припущень, формулювання висновків чи письмової відповіді (короткої або розлогої).

На думку польських лінгводидактів, „тексти з преси варто завжди використовувати на заняттях, навіть тоді, коли вони перевершують мовні можливості учнів. Бо це не лише контакт із живою мовою, а й із реальністю тієї мови. Якщо текст цікавий, то потрібно вибрати лише відповідну техніку опрацювання – це може бути, наприклад, пошук головної думки чи детальної інформації або ж прості відповіді на питання” [26: 126].

Тексти з преси рекомендують використовувати для читання вже на початковому рівні вивчення чужої мови. Методисти радять починати з коротеньких інформаційних повідомлень у засобах масової інформації, оголошень [28: 198].

Для ознайомлення з пресовими текстами (статтями, репортажами, новинами, оглядами, інтерв'ю) використовують стратегію так званого „читання з глобальним розумінням” [27: 130], яке полягає у сприйнятті найголовнішого змісту повідомлення.

Зазвичай публіцистичні тексти, на відміну від художніх, не викликають у чужоземців великих труднощів, тобто вони є нескладними для розуміння. Проте, пропонуючи студентам тексти з преси, викладач повинен бути обережним, аби слухачі не знеохотилися до роботи, коли трапиться занадто важкий текст. Тому необхідно вміти спрогнозувати ймовірні труднощі в розумінні запропонованого тексту й опрацювати складні випадки зі студентами ще перед ознайомленням із самим текстом.

У разі потреби слід подати новий лексичний матеріал, особливо, коли він є необхідним для розуміння змісту тексту. Насамперед варто звернути увагу на ті слова, значення яких є найсуттєвішим для глобального розуміння тексту. Адже відомо, що чужоземці не мусять знати всіх слів для того, щоб зрозуміти прочитане.

Для того, щоб сконцентрувати увагу чужоземців на темі, якій присвячений текст, варто розпочати розмову на цю тему або показати зображення, пов'язане з тематикою тексту.

Процес читання на заняттях із мови як чужої не можна розглядати ні як переклад тексту, ні як детальний мовний аналіз (розуміння кожного слова за порядком), бо йдеться насамперед про те, аби розвинути в чужоземців вміння „розшифровувати” інформацію, закладену в тексті.

Публіцистичний текст може бути і як основним текстом, який присвячений темі заняття, так і вдалим доповненням до стрижневої теми заняття.

Одним із аспектів, які розглядають на заняттях із чужоземцями основного та завершального етапів, є особливості повсякденного спілкування українців, відмінності молодіжного мовлення, специфіка мови окремих суспільних груп, а принагідно й особливості лексики певних субкультур. Тема цікава й потрібна, адже певні слова молодіжного мовлення є незрозумілими не тільки для чужоземців, а нерідко й для носіїв мови. Лексика обмеженого вживання, закономірно, функціонує, здебільшого в усному мовленні, проте й у текстах публіцистичного стилю також трапляються слова, притаманні мовленню тих чи тих суспільних груп, жаргонна та сленгова лексика.

Останнім часом у новинах, особливо в повідомленнях друкованої преси та електронних засобів масової інформації, з’являються відомості про те, що до української національної революції (події в Україні наприкінці 2013 – на початку 2014 року ще називають „Євромайданом”, „Майданом”, „Революцією гідності”, „Єврореволюцією”) активно долучилися групи футбольних фанатів із різних українських міст. Ось заголовки кількох публікацій на цю тему в пресі: „Ультрас ФК „Карпати” їдуть до Києва на мітинг” [5], „Українські ультрас здивували своєю громадянською позицією” [25], „Нашими діями ми можемо змінити Україну, – ультрас” [2], „Ультрас київського „Динамо” і „Дніпра” візьмуть участь у самообороні Євромайдану” [14], „Ультрас „Шахтаря” підтримали Євромайдан і виступили „проти режиму”” [23], „Ультрас „Шахтаря” приїхали на Грушевського” [22], „Харківські ультрас виходять охороняти місцевий Євромайдан” [24], „Активісти Євромайдану у супроводі ультрас провели ходу у Харкові” [1], „Миколаївські футбольні ультрас прийшли підтримати Євромайдан” [9], „Ультрас „Чорноморця” виїхали до Києва для підтримки Євромайдану” [21], „Ультрас „Металурга” будуть захищати запорізький Євромайдан” [16], „Ультрас маріупольського „Іллічівця” також підтримав Євромайдан” [15], „Ультрас „Зорі” виступив за Євромайдан” [13], „Сумські ультрас підтримали Євромайдан” [12], „Сотні одеських ультрас вийшли на захист Євромайдану” [11], „Ультрас „Таврії”, які захищали кримський Євромайдан, забрала міліція” [19], „Ми проти режиму”. Ультрас ФК „Шахтар” офіційно підтвердили готовність захищати донецький Євромайдан від „тітушок”” [7], „Ультрас полтавської „Ворскли” підтримали Євромайдан” [17], „Ультрас херсонського „Кристала” підтримали Євромайдан” [20], „Ультрас „Севастополя” засудили режим Януковича” [18], „Запорізький Євромайдан охороняють ультрас” [6], „Всі українські ультрас за Євромайдан і проти тітушок” [4], „Ми всі сьогодні „ультрас” [8].

Для багатьох несподіваною є така громадянська позиція й активна участь в останніх подіях фанатів – представників субкультури, ставлення до якої в українському суспільстві дуже неоднозначне, а часто й негативне. У цілковитій дезорієнтації може опинитися й чужоземець, читаючи такі повідомлення в ЗМІ, адже в пресовій інформації йдеться про те, що українські фанати взяли на себе обов’язок охороняти мітингувальників у багатьох українських містах, а також забезпечувати порядку в самих містах, що традиційно належить до компетенції правоохоронних органів. Деякі ЗМІ подають інформацію, що правопорядок у багатьох містах України здійснюють футбольні фанати.

Аби допомогти чужоземцям зорієнтуватися в теперішній суспільно-політичній ситуації в Україні, а також збагнути мотиви поведінки українських громадян, зокрема представників молодіжних субкультур, на занятті запропоновано опрацювати такий публіцистичний текст Миколи Несенюка:

МИ ВСІ СЬОГОДНІ „УЛЬТРАС”

Здавалось би, для чого сьогодні про футбол, коли в державі таке відбувається? До чого тут футбол? Навіть дуже до речі. Хоча й не сезон...

Навіть у глухі *брежнєвські* часи мого дитинства і моєї юності, коли люди пошепки розказували *політичні анекдоти*, слухали закордонне радіо під ковдрою, а за вигук „*Слава Україні!*” можна було отримати кілька років тюрми, футбольний стадіон був місцем, де можна було поводитись максимально вільно і голосно кричати, кричати все, що завгодно. Або майже все.

Я прожив у цій країні лише частину свого життя – і більше туди не хочу. Але не лише про мене йдеться. Я не хочу, щоб мої вже дорослі діти жили так, як ми жили в радянський час. Я хочу, щоб вони і їхні ровесники були вільними. А сьогодні ця свобода під загрозою.

До чого тут футбол? А до того, що вперше в нашій футбольній історії найактивніші футбольні вболівальники з усіх (!) кінців України стали на захист свободи. По-різному. Хтось тепер на барикадах у Києві, хтось на майданах своїх міст, хтось просто взяв слово на захист народного протесту. І ніде, я підкреслюю, ніде не було жодного „*троля*”, який би посмів виступити від імені „*фанатів*”, „*ультрас*”, „*хулз*” на захист теперішнього владного режиму, чи який би закликав виступити на захист Віктора Януковича від екстремістів.

Скажете, що для цього треба бути ненормальним! Не скажіть. Ще зовсім недавно в середовищі футбольних фанатів було по-іншому. Серед них траплялись провокатори, які підбурювали молодих і гарячих хлопців на не зовсім добрі вчинки. Тепер провокаторів немає. Бо страшно.

Так, страшно не тільки на куті *Грушевського* і *Паркової*, куди я щодня продовжую ходити на роботу. Доводилось і від каміння ухилятися, і дихати газом, і через дим продиратися, і від „*Беркута*” втікати, і через барикади з мішком перебігати. По-іншому „на передову” не пускають, це по-перше, самому приємно допомогти – це по-друге. Намагався, коли можливо, довше там затриматися. Не для боїв – який із мене боєць? А для того, щоб зрозуміти, що перетворило цих хлопців у моїх очах із хуліганів у героїв.

Одна річ битися на стадіонах чи коло них, ламаючи і розтворюючи все довкола. Інша справа – протистояти здатним на все звіроподібним організмам у масках і зі щитами. Сам порахував – бігти від барикад до *Європейської* тридцять секунд. Сам бачив – усім не втекти. То чому ж ці вчорашні „*хулігани*” тепер не бояться?

Причин багато. Найголовнішу виокремити важко. Можливо, сміливості додають люди поважного віку, з дивними посмішками, які постійно намагаються бути біля барикад? Можливо, не боятися допомагають дівчата, які носять на барикади канاپки і чай? Можливо, присутність поряд таких самих, як і вони. Не „фанатів”, їх тепер на барикадах меншість (маю на увазі футбольних фанатів). Тому що всі вони зараз там, на морозі, біля *колонади „Динамо”* – фанати. Фанати свободи.

І справа навіть не в дурнуватуму законі про *вхід на футбол за паспортами*, законі, який прийняли разом з цілою купою таких самих дурнуватих законів. Ми ж тепер розуміємо, що свобода – вона або є, або її нема.

Знаєте, різні люди є серед „ультрас”. Але навіть найнеприємніші з них виглядають ангелами на тлі тих, кого привозять на „антимайдан”. Тим точно не потрібна свобода. Але їх меншість. І навіть якщо такі й були серед футбольних фанатів, сьогодні їх там нема.

Сьогодні припинилась міжклубна ворожнеча вболівальників. Припинилась тому, що була грою у війну. Тепер війна справжня. І кожне нове повідомлення про підтримку в той чи інший спосіб боротьби за свободу футбольних уболівальників із Харкова, Одеси, Симферополя, Донецька й інших міст підтверджує те, з чого я розпочав – футбол і свобода нероздільні. Зараз ми всі фанати, ми всі ультрас.

Подумайте, адже можна було тихо пересидіти – поки все закінчиться. Сказати, що ми, мовляв, поза політикою, ми з головою по вуха виключно у футболі. Не вдається. Тому що сьогодні бути поза політикою неможливо. А політика сьогодні – це захист свободи.

П’ятий день дивиться металевий Лобановський із постаменту на Грушевського на те, що відбувається. Не варто міркувати, як би він до цього поставився. Лобановський залишився для нас світлою плямою часів несвободи, коли футбол його команди нам цю свободу давав. Коли його футбол пробивав вікно в Європу – і змушував європейців нами захоплюватися.

Навіть якщо і сам Лобановський про це не думав, так справді було. І те, що вболівальники „Динамо” та всіх інших українських команд сьогодні по один, по наш бік барикад, доводить: цю свободу не вдається задусити ні на стадіонах, ні на вулицях, ніде [8].

Перед тим, як розпочати розмову, що передуватиме читанню тексту, варто розтлумачити чужоземцям значення слова *ультрас* – ключового поняття, необхідного для розуміння поданого тексту. *Ультрас* – „від латинського *ultra* – який знаходиться поза межами; найбільший, крайній або гранично, дуже, надзвичайно” [3: 1293], *ультраси* (множ.) – це футбольний рух; організовані групи підтримки футбольних команд, які привертають до себе увагу на стадіонах – своїм зовнішнім виглядом, розвішуванням прапорів і транспарантів, співом та оплесками, використанням піротехніки.

Перед читанням тексту варто з’ясувати, що знають чужоземці про українську революцію кінця 2013 – початку 2014 рр., про київський Майдан та Євромайдани в інших містах України, про вимоги мітингувальників та про дії влади щодо них.

Можна запропонувати чужоземцям ознайомитись із поданими вище заголовками статей із преси про підтримку Євромайдану в середовищі футбольних фанатів різних міст, а потім розглянути мапу України та відшукати й позначити на ній згадані міста, щоб побачити географію підтримки української революції з боку фанатів. Варто запитати в чужоземців, чи на їхню думку, на основі отриманих позначень на мапі можна говорити про кардинально різне ставлення до влади представників Заходу і Сходу, Півночі й Півдня України.

Запропонована стаття потребує пояснень, бо в ній трапляються слова на позначення невідомих чи малознаних чужоземцям реалій. Для уникнення труднощів розуміння змісту доцільно зупинитись на коментуванні таких фрагментів тексту:

брежнєвські часи – 1964–1982 рр. – період, коли при владі в Радянському Союзі, до якого належала тоді й Україна, перебував Леонід Брежнєв; час правління Леоніда Брежнєва ввійшов в історію під назвою „період застою”, що ознаменувався глибокою системною економічною, соціальною та політичною кризою, а також жорсткою цензурою і переслідуванням будь-якого вільнодумства; для більшості українців, а саме

представників середнього і старшого покоління, на брежнєвські часи припали дитинство, молодість та зрілість;

політичний анекдот – стисле, жартівливе (здебільшого вигадане) оповідання про якусь смішну подію, випадок із політичної сфери, із дотепним, несподіваним чи парадоксальним фіналом; анекдоти висміюють чинний політичний лад, окремих політиків, політичну ситуацію в країні, ставлення влади до народу і народу до влади;

вигук „Слава Україні!” – українське вітання патріотичного характеру, яке використовували в різні періоди української історії ХХ ст. (вояки Української Народної Республіки (1917–1920 рр.), повстанці Холодного Яру, вояки Української повстанської армії (40–50 рр.)) та гасло українських націоналістів; відповіддю на вітання „Слава Україні!” є вигук „Героям слава!”; у 2007 р. футбольні фанати львівських „Карпат” та київського „Динамо” започаткували використання цих вигуків під час футбольних матчів як одну з форм словесної підтримки і як перекличку між ультрас різних клубів; згодом ця традиція поширилась по всіх українських стадіонах; у 2013 р. вигук став неодмінним вітанням на Євромайданах;

троль (слово зі сленгу членів віртуальних товариств) – учасник віртуального спілкування, який розміщує на віртуальних комунікативних ресурсах провокативні повідомлення для створення конфлікту чи навмисно ображає іншого учасника спілкування, порушуючи правила сайту та етику інтернет-поведінки; ініціатор конфліктної ситуації, інтернет-провокатор;

фанат – прихильник спортивної команди;

хулз – хулігани, організовані групи радикально налаштованих фанатів, їх відданість улюбленій команді полягає у застосуванні агресії та вчинення насильства стосовно фанатів інших футбольних клубів;

Грушевського і Паркова – вулиця Грушевського і вулиця Паркова розташовані поблизу площі Європейської та вулиці Хрещатик у Києві; тут 19–23 січня 2014 року відбулося силове протистояння між учасниками української національної революції та загонами спеціального призначення „Беркут” і внутрішніх військ, у результаті якого загинули та були поранені мітингувальники; на Грушевського споруджено барикади;

„Беркут” – підрозділ міліції особливого призначення; створений в Україні у 1992 році; за назву цього спеціального підрозділу силових структур взято найменування хижого птаха беркута (*беркут* – великий хижий птах із породи орлів [3 : 48]);

колонада „Динамо” – вхід на стадіон „Динамо” імені Валерія Лобановського на вулиці Грушевського, 3; він має форму колонади;

закон про вхід на футбол за паспортами – один із пакету законів, які 16 січня 2014 року прийняла Верховна Рада України без обговорення і з порушенням процедури голосування; закони обмежують права громадян та фактично запроваджують в Україні диктатуру; прийняття цих законів призвело до найгострішого силового протистояння, а протести вийшли за межі Києва та охопили всю територію України;

„антимайдан” – організовані акції на підтримку чинної влади та на протигагу Майданові, на які учасників збирають примусово (найчастіше працівників бюджетної сфери) або наймають за гроші;

міжклубна ворожнеча вболівальників – суперництво футбольних фанатів різних клубів на стадіонах; протистояння зазвичай відбувається у словесній формі під час футбольних матчів та рідше після ігор, в бійках агресивно налаштованих фанатських угруповань – хулз;

металевий Лобановський – пам’ятник Валерієві Лобановському – багатолітньому тренері київського футбольного клубу „Динамо”, під керівництвом якого команда досягла найвищих здобутків як в українському чемпіонаті, так і на європейській арені; бронзовий пам’ятник споруджено у 2003 р. біля входу на стадіон „Динамо”.

Після прочитання статті можна запропонувати чужоземцям кілька питань для обговорення і, водночас, з’ясування того, наскільки вони зрозуміли прочитаний текст. Ось кілька з них:

1. Як Ви думаєте, чому в Україні фанатські угруповання підтримують Майдан?
2. Як, на Вашу думку, у контексті останніх політичних подій в Україні треба розуміти висловлювання ультрас: „Можливо, для когось тільки зараз відкрилися очі на те, що „Беркут” б’є і катує людей, та ми знаємо про це вже давно; ми добре відчули на собі їхні методи, дехто навіть до інвалідності” [2]?
3. Наскільки слушними є слова українського письменника Сергія Жадана на захист футбольних фанатів: „Останні роки постійно доводилось ставати на захист ультрас. На всі закиди, що це, мовляв, екстремісти й хулігани, і що, мовляв, увесь їхній патріотизм є напускним і неглибоким, я завжди згадував улюблених „Братів Гадюкіних”:

*Дехто говоре: „Бандити, хулігани.
З тої голоти людей не буде”.
А ми ся подивим, як потреба стане,
Хто полізе в льох, а хто під кулі піде.*

І якщо хтось після цього буде говорити мені про хуліганство на стадіонах, я буду згадувати 25 січня, коли харківських жінок та молодь від ймовірної атаки озброєної битами голоти взялися захищати саме ультрас” [2]? Чи є подібні міркування у статті, яку Ви прочитали? Заперечте чи підтвердіть висловлювання Сергія Жадана відомими Вам фактами про останні події в Україні.

4. Солідарність футбольних фанатів – закономірність чи виняток із правила?
5. Чому одним із багатьох факторів майбутньої перемоги української революції називають і ситуацію, коли „практично в усіх великих містах ультрас прийшли захищати мітингувальників від можливих нападів і провокацій” [10]?
6. Як Ви розумієте українську приказку: „Якщо всім народом дмухнути – буря буде”?

Підсумовуючи, варто сказати, що праця з оригінальним публіцистичним текстом на заняттях із чужоземцями повинна розвивати вміння розуміти зміст прочитаного, виявляти в тексті головну інформацію – вловити найважливішу суть повідомлення, а також ознайомитися з відповідними реаліями. У подальшому прочитаний текст має бути стимулом для створення власних усних чи письмових висловлювань чужоземців на цю тему.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Активісти Євромайдану у супроводі „ультрас” провели ходу у Харкові [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.radiosvoboda.org/content/article/25250205.html> [01.02.2014].
2. Білан Б. Нашими діями ми можемо змінити Україну, – ультрас / Богдан Білан [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zik.ua/ua/news/nashymy_diyamy_my_mozhemo_zminyty_ukrainu_ultras_ [25.01.2014].

3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К., Ірпінь : ВТФ „Перун”, 2001. – 1440 с.
4. Все украинские ultras за Евромайдан и против титущек [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.tennis-betfair.com/public_449-3_ultras.html [6.02.2013].
5. Дождались. Ультрас ФК „Карпаты” едут в Киев на митинг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://thekievtimes.ua/society/285285-dozhdalis-ultras-fk-karpaty-edut-v-kyev-na-miting.html> [4.12.2013].
6. Запорожский Евромайдан охраняют ультрас [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zp.comments.ua/news/2014/01/26/122220.html> [26.01.2014].
7. „Мы против режима”. Ультрас ФК „Шахтер” официально подтвердили готовность защищать донецкий Евромайдан от „титущек” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ostro.org/general/politics/news/435950/> [24.01.2014].
8. Несенюк Н. Мы все сегодня „ультрас” / Николай Несенюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://obkom.net.ua/articles/2014-01/24.1438.shtml> [24.01.2014].
9. Николаевские футбольные ультрас пришли поддержать Евромайдан [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niknews.mk.ua/2014/01/25/nikolaevskie-futbolnye-ultras-prishli-podderzhat-evromajdan/> [25.01.2014].
10. Почему мы уже победили [Електронний ресурс]. – Доступно з : <http://geync.livejournal.com/223269.html> [30.01.2014].
11. Сотни одесских ультрас вышли на защиту Евромайдана [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nr2.ru/odessa/481354.html> [25.01.2014].
12. Сумские ультрас поддержали евромайдан [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://fakty.ua/175757-sumskie-ultras-podderzhali-evromajdan> [28.01.2014].
13. Ультрас „Зари” выступил за Евромайдан [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sport-xl.org/news/main/96598-ultras-zari-vystupil-za-evromaydan.html> [24.01.2014].
14. Ультрас киевского „Динамо” и „Днепра” примут участие в самообороне Евромайдана [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sports.ru/football/156080492.html> [21.01.2014].
15. Ультрас мариупольского „Ильичевца” также поддержали Евромайдан [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mariupol.in/news/24386/> [27.01.2014].
16. Ультрас „Металлурга” будут защищать запорожский Евромайдан [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://delo.ua/ukraine/ultras-metallurga-budut-zaschischat-zaporozhskij-evromajdan-225454/> [25.01.2013].
17. Ультрас полтавской „Ворсклы” поддержали Евромайдан [Електронний ресурс]. – Доступно з : <http://sport.obozrevatel.com/football/02319-ultras-poltavskoj-vorsklyi-podderzhali-evromajdan.htm> [25.01.2014].
18. Ультрас „Севастополя” осудили режим Януковича, но опровергли официальную поддержку Евромайдана [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://gazeta.ua/ru/articles/politics/_ultras-sevastopolya-osudili-rezhim-yanukovicha-no-oprovergli-oficialnuyu-podderz/538950 [29.01.2014].
19. Ультрас „Таврии”, защищавших крымский „Евромайдан”, забрала милиция [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://an.crimea.ua/page/news/55841/> [26.01.2014].
20. Ультрас херсонского „Кристалла” поддержали Евромайдан [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://khersonline.net/novosti/obschestvo/19623-ultras-hersonskogo-kristalla-podderzhali-evromaydan.html> [23.01.2014].
21. Ультрас „Черноморца” выехали в Киев для поддержки Евромайдана [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dynamomania.com/news/235458-ultras-chernomortsav-yehali-v-kyev-dlya-podderzhki-evromaydana> [24.01.2014].
22. Ультрас „Шахтаря” приехали на Грушевського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://espreso.tv/new/2014/01/29/ultras_shakhtarya_pryyikhaly_na_hrushevskoho [29.01.2014].
23. Ультрас „Шахтера” поддержали Евромайдан и выступили „против режима” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://prosport-ru.tsn.ua/sport/ultras-shahtera-podderzhali-evromaydan-i-vystupili-protiv-rezhima-345387.html> [24.01.2014].

24. Харьковские ультрас выходят охранять местный Евромайдан [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://prosport-ru.tsn.ua/sport/harkovskie-ultras-vyhodyat-ohranyat-mestnyy-evromaydan-345514.html> [25.01.2013].
25. Щур М. Українські ультрас здивували своєю громадянською позицією, – німецький дослідник / Марія Щур [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.radiosvoboda.org/content/article/25253108.html> [4.02.2014].
26. Dąbrowska A. Co warto wiedzieć: Poradnik metodyczny dla nauczycieli języka polskiego jako obcego na Wschodzie / Anna Dąbrowska, Urszula Dobesz, Małgorzata Pasieka. – Warszawa: Ośrodek Rozwoju Edukacji, 2010. – 236 s.
27. Majkiewicz A. Różne odmiany tekstów na lekcji języka polskiego jako obcego, czyli o potrzebie zachowania autentyczności językowej / Anna Majkiewicz // Inne optyki: Nowe programy, nowe metody, nowe technologie w nauczaniu kultury polskiej i języka polskiego jako obcego / Pod red. Romualda Cudaka i Jolanty Tambor. – Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2001. – S. 125–135.
28. Seretny A. ABC metodyki nauczania języka polskiego jako obcego / Anna Seretny, Ewa Lipińska. – Kraków: Universitas, 2005. – 330 s.

Стаття надійшла до редакції 05.02.2014

доопрацьована 14.02.2014

прийнята до друку 24.02.2014

„WE ALL ARE ULTRAS TODAY”: HOW TO TEACH UNDERSTANDING A PUBLICISTIC TEXT IN UKRAINIAN AS A SECOND LANGUAGE DURING CLASSES

Iryna Protsyk

*Lviv Ivan Franko National University
Department of Applied Linguistics,
1 Universitetska Str., room 233, 79000 Lviv, Ukraine
phone: 032 239 43 55
e-mail: iprotsyk@yahoo.com*

On the basis of a publicistic text grounded on the latest political events in Ukraine it has been shown how global understanding of the text is taught during classes of the Ukrainian language. It has been demonstrated on examples how likely difficulties in understanding the given text can be predicted. It has also been shown how students can work up difficult cases long before reading the very article. It has been shown how foreigners should semantize unknown lexemes as well as words from social dialect of football fans which happen in mass media texts.

Key words: teaching Ukrainian as a second language, publicistic text, strategies of reading, global understanding of the text, vocabulary of social dialect of football fans, semantization of vocabulary.

**„МЫ ВСЕ СЕГОДНЯ „УЛЬТРАС“: КАК УЧИТЬ ПОНИМАНИЯ
ПУБЛИЦИСТИЧЕСКОГО ТЕКСТА НА ЗАНЯТИЯХ ПО УКРАИНСКОМУ
ЯЗЫКУ КАК ИНОСТРАННОМУ**

Ирина Процик

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
кафедра украинского прикладного языкознания,
ул. Университетская, 1, комн. 233, 79000 Львов, Украина
тел.: 032 239 43 55
эл. почта: iprotskyk@yahoo.com*

На материале публицистической статьи, касающейся последних политических событий в Украине, показано, как на занятиях по украинскому языку как иностранному учат глобального понимания текста. На примерах показано, как можно спрогнозировать возможные трудности в понимании предложенного текста и проработать со студентами трудные случаи еще перед ознакомлением с самим текстом. Показано, как следует семантизировать неизвестные иностранцам лексемы, в том числе и слова из социолекта футбольных фанатов, которые встречаются в публицистическом тексте.

Ключевые слова: обучение украинскому языку как иностранному, публицистический текст, стратегии чтения, глобальное понимание текста, лексика социолекта футбольных фанатов, семантизация лексики.